

Total Time: 3 Hours

Total Marks: 100

N.B. 1. All questions are compulsory.

2. All questions carry equal marks. **(20 marks each)**

1. Define International Relations. Discuss its scope and relevance.

OR

Describe the concept of power. What are elements of National Power?

2. Explain the concept of Unipolarity. What are the implications of Unipolarity?

OR

Discuss the role of the cold war in creating a bipolar world.

3. Define conflict and discuss various types of conflicts.

OR

What is disarmament? Discuss major initiatives taken towards disarmament.

4. Discuss the main objectives of the World Bank. Explain the role of the World Bank in the international political economy.

OR

Examine the concept of regional economic integration with reference to European Union.

5. Write short notes on **any two** of the following:

- a. Realist Approach
- b. National Interest
- c. Collective Security
- d. Globalisation

*****

वेळ- ३ तास

गुण - १००

सूचना - १. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.

२. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.(प्रत्येकी २० गुण)

१. अ) आंतरराष्ट्रीय संबंधाचा अर्थ सांगा. त्याच्या व्याप्ती आणि महत्त्व यांची चर्चा करा.

किंवा

ब) सत्ता संकल्पनेचे वर्णन करा. राष्ट्र सत्तेचे घटक स्पष्ट करा

२. अ) एकध्रुवीय विश्व संकल्पना स्पष्ट करा. एकध्रुवीय विश्व रचनेचे परिणाम कोणते ?

किंवा

ब) द्विध्रुवीय विश्व रचनेतील शीतयुद्धाच्या भूमिकेची चर्चा करा.

३. अ) संघर्ष म्हणजे काय ? संघर्षाच्या विविध प्रकारांची चर्चा करा.

किंवा

ब) निःशस्त्रीकरण म्हणजे काय? निःशस्त्रीकरणाच्या दिशेने झालेल्या प्रमुख प्रयत्नांची चर्चा करा.

४. अ) जागतिक बँकेच्या मुख्य उद्दिष्टांची चर्चा करा. आंतरराष्ट्रीय राजकीय अर्थव्यवस्थेतील जागतिक बँकेची भूमिका स्पष्ट करा .

किंवा

ब) युरोपियन युनियनच्या संदर्भात प्रादेशिक आर्थिक एकात्मतेच्या संकल्पनेचे परीक्षण करा.

५. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा

अ. वास्तववादी दृष्टीकोन

ब. राष्ट्रीय हित

क. सामुहिक सुरक्षा

ड. जागतिकीकरण

*****